

Фінансовий стан підприємства як складова його конкурентоспроможності

Велика Олена Юріївна,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, логістики та економіки ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна), e-mail: bumerang_911@ukr.net;

Савченко Анастасія Олександрівна,

магістрант 2 року навчання ЗДПО ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна), e-mail: nastiua97@ukr.net

У сучасних умовах жорсткої конкурентної боротьби будь-яке підприємство має приділяти увагу підвищенню конкурентоспроможності не тільки своїх товарів, але й підвищувати конкурентоспроможність самого підприємства. Для цього, перш за все, потрібно мати інструментарій щодо її оцінювання та можливість застосування різноманітних засобів впливу.

Дослідженням питань оцінки конкурентоспроможності та впливу на неї фінансового стану підприємства присвячено багато праць вітчизняних і закордонних учених, таких як І. Ансофф, О. Гудзь, А. Поддєрьогін, Р. Фатхутдінов, М. Чухрій, Л. Шевченко та ін. Однак здебільшого не враховуються питання комплексного розгляду цієї проблеми.

Аналіз економічної літератури показав, що існує багато тлумачень поняття конкурентоспроможності підприємства. Загалом можна виділити два основні підходи.

Автори, що дотримуються першого підходу, безпосередньо пов'язують конкурентоспроможність підприємства з конкурентоспроможністю його товарів. Інші автори вважають, що конкурентоспроможність підприємства залежить від ефективності виробничого процесу, стратегічного планування розвитку підприємств, спроможності упроваджувати нові технології тощо. На нашу думку,

конкурентоспроможність підприємства – це комплексна характеристика, яка має поєднувати обидва розглянуті підходи. На конкурентоспроможність підприємства впливають як наявність конкурентоспроможного товару, так і використання сучасних технологій виробництва та управління, наявність висококваліфікованого персоналу, застосування маркетингових засобів, достатність фінансових ресурсів тощо.

Відповідно, оцінка конкурентоспроможності має носити комплексний характер. Таку оцінку можна зробити за допомогою функції, що запропонована Л. С. Шевченко [1, с. 88]:

$$КСП = f (П, Н, Т, Ф, М, У), \quad (1)$$

де *КСП* – конкурентоспроможність підприємства;

П – персонал;

Н – науково-дослідна база;

Т – техніко-технологічна база;

Ф – фінанси;

М – маркетинг;

У – управління (загальний менеджмент).

Таким чином, фінанси та фінансовий стан підприємства є однією зі складових конкурентоспроможності підприємства. Для вітчизняних підприємств оцінка й управління фінансовою складовою конкурентоспроможності набувають особливої уваги. Це пояснюється тим, що підприємства мають нестачу власних коштів, не мають можливості залучати фінансові ресурси на фінансових ринках та майже позбавлені можливості залучати банківські джерела фінансування внаслідок їх високої вартості. У підсумку це призводить як до нестачі фінансових ресурсів для нормального функціонування та розвитку підприємства, так і до нераціональної структури його капіталу, зниженню прибутковості та неефективної політики фінансування діяльності підприємства.

Секція 1. Стратегічне управління конкурентоспроможністю та інноваційною діяльністю

Для оцінювання фінансового стану підприємства існують різні підходи та різні показники. Так, Т. М. Халімон [2] виділяє такі методи оцінки фінансового стану підприємства: коефіцієнтний, комплексний, інтегральний, беззбитковий, рівноважний. Вона пропонує для оцінки впливу фінансових чинників на підвищення конкурентоспроможності підприємства до системи показників включити такі блоки аналізу: загальну оцінку фінансового стану, аналіз фінансової стійкості, аналіз ліквідності, аналіз рентабельності та ділової активності, комплексну порівняльну оцінку конкурентоспроможності підприємства.

Аналогічні групи фінансових показників пропонує включати до аналізу фінансового стану підприємства А. М. Поддєрьогін [3]. Він виділяє такі групи показників: показники оцінки майнового стану, показники прибутковості, показники ліквідності та платоспроможності, показники фінансової стійкості та стабільності, показники рентабельності, показники ділової активності, показники акціонерного капіталу.

На наш погляд, не доцільним є включення усіх фінансових показників до оцінки фінансової складової конкурентоспроможності підприємства. По-перше, цих показників забагато, що ускладнить розрахунки та сповільнить отримання підсумкових результатів. По-друге, не усі з фінансових показників однаково впливають на рівень конкурентоспроможності підприємства. Тому необхідно відібрати лише найбільш впливові з них, а також такі, що можуть найбільш негативно вплинути на зниження конкурентоспроможності. Наприклад, на скорочення конкурентоспроможності підприємства може вказувати скорочення обсягів чистого та нерозподіленого прибутку, зменшення обсягів грошових коштів, зростання дебіторської та кредиторської заборгованості, збільшення неліквідних активів, зростання частки зносу у вартості обладнання.

Таким чином, фінансовий стан підприємства є однією з характеристик конкурентоспроможності підприємства. Оцінка фінансового

Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики

стану має проводитися по обмеженому колу показників, зміни яких найбільш негативно відображаються на рівні конкурентоспроможності підприємства. У подальшому доцільно провести дослідження з метою встановлення переліку таких показників, можливо з урахуванням галузевої специфіки діяльності підприємства.

Література

1. Шевченко Л. С. Конкурентное управление : учеб. пособие. Харьков : Эспада, 2004. 520 с.
2. Халімон Т. М. Вплив фінансових чинників на підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Облік і фінанси*. 2017. № 2 (76). С. 127–132.
3. Фінанси підприємств / за ред. А. М. Поддєрьогіна. Київ : КНЕУ, 2006. 552 с.

